

# Sisällys

Esipuhe 7

Johdanto: mitä ovat todelliset utopiat? 13

Emansipatorisen yhteiskuntatieteen tehtävät 25

Analyyysi ja kritiikki 26

Toteuttamiskelpoiset vaihtoehdot 37

Muutos 44

## I DIAGNOOSI JA KRITIIKKI 51

Mikä kapitalismissa sitten on vikana? 53

Kapitalismin lyhyt määritelmä 54

11 kritiikkiä kapitalismille 58

## II VAIHTOEHDOT 117

Millaisia ovat kapitalismin vaihtoehdot? 119

Marxin käsitys kapitalismin vaihtoehdoista: teoria historian suunnasta 119

Marxin kapitalismin tulevaisuutta koskevan teorian puutteita 131

Vaihtoehtoisen muotoilun perusta 140

Sosialistinen kompassi 143

Huomio sosialismiin sisältyvään ”sosiaalisen” ajatukseen 143

Avainkäsitteiden määrittelyä 145

Sosialistinen kompassi: reittejä ihmisten yhteiskunnallisten

vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen 165

Lopuksi: kolme epäilyksen aihetta 182

Todelliset utopiat I: yhteiskunnallinen muutos ja valtio 189

Demokratian kolme institutionaalista muotoa 191

Suora demokratia: osallistavan hallinnoinnin uudet muodot 195

Edustuksellinen demokratia: kahden esityksen hahmotelmat 210

Yhdistysdemokratia 225

Demokratian ja kansanvallan syventäminen 236

Todelliset utopiat II: yhteiskunnallinen muutos ja talous 241

Yhteisötalous 243

Vastikkeeton perustulo 272

Sosiaalinen kapitalismi 279

Osuustoiminnallinen markkinatalous 294

Kaksi laajaa järjestelmätason vaihtoehtoa 309

Johtopäätökset: yhteiskunnallisen tasa-arvon

kasvuhakuinen agenda 333

## III MUUTOS 341

Muutoksen teorian osatekijät 343

Sosiaalinen uusintaminen 344

Rajat, kuilut ja ristiriidat 364

Aikomattoman yhteiskunnallisen muutoksen taustalla

oleva dynamiikka ja kehityskulku 374

Muutoksen strategiat 380

Murtava muutosstrategia 387

Avainkysymys ja perusoletukset 388

Murros ja muutoksen läpimeno 391

Pessimismiin vastaaminen 399

Raottava muutos 403

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Mikä on raottava <i>strategia</i> ?                                                                                    | 404 |
| Kuinka raottavat strategiat voivat edesauttaa tasa-arvoa ja kansalaisten valtaa kasvattavaa yhteiskunnallista muutosta | 411 |
| Tien raivaaminen murrokselle                                                                                           | 412 |
| Kapitalismin rajojen koetteleminen                                                                                     | 416 |
| Raottavat strategiat ja valtio                                                                                         | 419 |
| Symbioottinen muutos                                                                                                   | 421 |
| Luokkakompromissi                                                                                                      | 422 |
| Symbioottisten strategioiden logiikka                                                                                  | 449 |
| Kapitalismin ylittävät symbioottiset muutokset                                                                         | 453 |
| Johtopäätökset: utopioiden muuttaminen todellisiksi                                                                    | 455 |